

Študentská vedecká aktivita

Identifikácia hlavných problémov rozvoja cestovného ruchu v regióne Spiš

Bc. Jana Ivicová, Bc. Radka Janečková, Bc. Silvia Mekiňová, Bc. Adela Tatarková

Sekcia: Cestovný ruch

Konzultant: doc. Ing. Jana Kučerová, PhD.

Banská Bystrica
2012/2013

Obsah

Úvod	3
1. Charakteristika regiónu Spiš	4
1.1 Okres Spišská Nová Ves.....	4
1.2 Okres Levoča	5
1.3 Okres Gelnica	7
1.4 Okres Kežmarok	9
2. Vývoj cestovného ruchu v regióne Spiš	11
2.1 Okres Spišská Nová Ves.....	11
2.2 Okres Levoča	11
2.3 Okres Gelnica	12
2.4 Okres Kežmarok	12
3. Propagácia regiónu	15
4. Organizácie cestovného ruchu v regióne	17
5. SWOT analýza	20
6. Hlavné problémy regiónu	24
7. Návrhy na zlepšenie situácie	26
Použitá literatúra	28
Príloha	29

Úvod

Cieľom našej seminárnej práce bolo charakterizovať a analyzovať primárnu a sekundárnu ponuku regiónu Spiš a identifikovať hlavné problémy rozvoja cestovného ruchu v tomto regióne. Následne sme navrhli zlepšenia pre riešenie tejto situácie.

Prácu sme rozdelili na sedem kapitol. V prvej časti charakterizujeme región Spiš a jeho štyri okresy - Spišská Nová Ves, Levoča, Gelnica, Kežmarok, pričom popisujeme ich demografické východiská a ich potenciál pre rozvoj cestovného ruchu. V druhej časti sledujeme vývoj cestovného ruchu v regióne Spiš v spomínaných štyroch okresoch v rokoch 2007 až 2011. V ďalšej časti sa zameriavame na súčasnú propagáciu regiónu a nami navrhovanú propagáciu. V štvrtej kapitole predkladáme zoznam organizácií cestovného ruchu, ktoré v Spišskom regióne pôsobia a ich poslanie a úlohy. V piatej časti na základe rozpracovanej SWOT analýzy identifikujeme hlavné problémy regiónu, ale aj jeho silné stránky, ktoré región má a môže v budúcnosti využiť. V záverečnej kapitole poskytujeme naše návrhy na zlepšenie situácie v sledovanom regióne.

Región Spiš má rôzne prívlastky ako napríklad „Perla Slovenska“, „Raj na Zemi“ a pod. Podľa nás je najvýstižnejším sloganom tohto regiónu „Spiš – história na dlani“. Myslíme si, že svojím kultúrnym a prírodným bohatstvom má Spiš veľký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu v porovnaní s ostatnými regiónmi cestovného ruchu na Slovensku a dúfame, že v dohľadnej dobe ho dokáže plne využiť.

1. Charakteristika regiónu Spiš

1.1 Okres Spišská Nová Ves

Mesto Spišská Nová Ves sa rozprestiera vo východnej časti Slovenska, konkrétne v Hornádskej kotline. Leží na území Košického kraja, v ktorom koncom roka 2011 žilo celkom 792 991 obyvateľov, čo je 14,7 % slovenského úhrnu. Plochu 66,67 km² momentálne obýva približne 37 200 obyvateľov (prevažne slovenskej národnosti), čo predstavuje 45% celého okresu. Mesto sa nachádza na hlavnom železničnom ťahu Košice- Bratislava s prepojením na Českú republiku a Ukrajinu. Je pomerne dostupné leteckou dopravou prostredníctvom medzinárodného letiska Poprad Tatry.

Spišská Nová Ves patrí k mestám s dlhoročnou priemyselnou tradíciou. To znamená, že základňou mesta aj celého okresu je priemysel. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja na roky 2007-2013 v súčasnosti ako dominantný uvádza strojársky priemysel, ktorý zastupujú predovšetkým firmy Embraco Slovakia, Jochman-Netzsch, Filtračná technika, BMZ Spišská Nová a ďalší malí a strední podnikatelia. Z hľadiska odvetvovej štruktúry sa právnické subjekty pôsobiace na danom území orientujú prevažne na oblasť obchodu, opráv motorových vozidiel, spotrebného tovaru, nehnuteľností, prenajímania a obchodných služieb, priemyselnej výroby a stavebníctva. Cestovný ruch a jeho rozvoj pre mesto nepredstavuje prioritné odvetvie.

Samotné mesto a okolie ponúka množstvo atraktivít pre návštevníkov cestovného ruchu, ale aj pre domáce obyvateľstvo (viď príloha Obrázok 1). Bohatstvo sa ukrýva nielen v kultúrno-historickom dedičstve, ale aj v bohatej ľudovej architektúre, prírodných pamiatkach a iných pamätihodnostiach. Azda najväčšou atraktivitou v SNV je šošovkovité námestie, ktoré je najdlhšie tohto typu v Európe. Odborníkmi je dokonca považované za jedno z najkrajších na Slovensku. Z historického hľadiska je dominantou mesta Rímsko-katolícky kostol Nanebovzatia Panny Márie, na ktorom sa vyníma najvyššia kostolná veža na Slovensku s výškou 87 m. V kostole je zachovalý gotický kríž s dvoma postavami z dielne Majstra Pavla z Levoče. Historicky významná je aj Radnica nachádzajúca sa medzi spomínaným katolíckym a evanjelickým kostolom s pôdorysom kríža. V radnici je v súčasnosti situované múzeum Spiša. Kultúrny život je organizovaný v Redute, kde sídli Spišské divadlo a Mestské kultúrne centrum (v priestoroch sa pravidelne organizujú kultúrne podujatia a rôznorodé koncerty). V blízkosti radnice a pred farským kostolom stojí na stĺpe socha Immaculaty, postavená v roku 1724.

V meste sa nachádzajú i ďalšie kultúrne inštitúcie ako Galéria umelcov Spiša, Spišské osvetové stredisko, Spišská knižnica a už spomínané Múzeum Spiša. Zimný štadión, športová hala, futbalové ihriská, krytá plaváreň a kúpalisko, kolkáreň, jazdecký a tenisový areál umožňujú plnohodnotné športové vyžitie. Každoročné organizovanie známych Spišských výstavných trhov a Spišského trhu, prehliadky námestia s jej kultúrno-historickými klenotmi, výstupy na najvyššiu kostolnú vežu Slovenska, návšteva ZOO, kín a divadla, množstvo kultúrnych a spoločenských podujatí predstavujú určité lákadlo a zároveň aj pozvánku do tohto mesta. Spišská Nová Ves je v odbornej literatúre alebo na internetových stránkach označovaná aj ako brána do Slovenského raja, rovnako využíva príchod a pobyt turistov obdivujúcich jeho krásy.

Spišská Nová Ves teda vlastní bohatý potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, ktorý je však potrebné vhodne propagovať a využívať.

V okolí sa návštevník môže pokochať Spišským Štvrtkom s kaplnkou Zápoľských, Markušovcami s renesančným kaštieľom a rokokovým pavilónom Dardanely, Spišskou Kapitulou s neskororománskym dómom, Žehrou s ranogotickým kostolíkom, najväčším hradným komplexom v strednej Európe - Spišským hradom, drevenými kostolíkmi, mestom Levoča patriacim medzi klenoty zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Spišská Nová Ves rovnako podporuje podmienky pre podnikateľov v oblasti cestovného ruchu. Vďaka tomu disponuje množstvom ubytovacích a stravovacích zariadení. Týmto je vytvorená výborná infraštruktúra cestovného ruchu, ktorá by mohla jeho rozvoju významne prospieť.

1.2 Okres Levoča

Štatistický úrad SR v okrese Levoča k 31. 12. 2009 zaznamenáva 32 892 obyvateľov na územne vymedzenom priestore 357 km². Najvýznamnejšie mesto v okrese, Levoča, leží na východe Slovenska pod Levočskými vrchmi. Vďaka svojej bohatej minulosti a zaradeniu na zoznam UNESCO predstavuje pre turistov jedno z najnavštevovanejších slovenských miest. Štatistiky vyplývajúce z evidencie obyvateľstva k 1.1.2013 uvádzajú, že na jeho území v súčasnosti žije 14 533 obyvateľov (takmer tretina obyvateľstva okresu).

Okres Levoča patrí k priemyselne málo rozvinutým okresom a s veľmi nízkym počtom väčších priemyselných podnikov. Pre poľnohospodársku výrobu sú charakteristické len malé výrobné kapacity. Štatistický úrad SR v štruktúre podnikateľského sektora za najdôležitejšie považuje oblasť ostatných služieb (41,5%), poľnohospodárstvo a ťažký priemysel. Za

zmienku nepochybne stojí aj cestovný ruch, ktorého rozvojom sa zaoberá v Levoči sídliace oddelenie cestovného ruchu a rozvoja mesta.

Levoča bola už v minulosti významným mestom vďaka svojej polohe ale aj kráľovským výsadám. Jej vznik sa datuje do 12. storočia. Levoča bola križovatkou obchodných ciest a na rozvoji mesta podstatne pomohlo právo skladu, udelené Levoči Karolom Róbertom v roku 1321. Táto výsada nútila zahraničných kupcov zostať v meste 15 dní a ponúknuť svoj tovar na predaj. Kráľ Žigmund oslobodil v roku 1402 levočských kupcov od práva skladu iných miest, v roku 1411 rozšíril levočské právo skladu aj na domácich kupcov. V roku 1419 boli Levočania oslobodení od platenia tridsiatkov v celom Uhorsku. Tým sa otvorili neobyčajné možnosti slobodného obchodovania.

Priaznivý vývoj mesta vyvrcholil na prelome 15. a 16. storočia a umožnil vznik takých umeleckých skvostov, akým je dielo Majstra Pavla z Levoče v Chráme sv. Jakuba. Sľubný vývoj mesta prerušil v 16. storočí rozsiahly požiar a v 17. storočí proti habsburgovské povstania. Napriek tomu Levoča v tomto období zostala centrom Spiša a v 19. storočí sa stala strediskom slovenského národného hnutia. Bolo tu založené známe Levočské lýceum, na ktoré prišli v r. 1844, po zosadení Ľudovíta Štúra z katedry, jeho žiaci z Bratislavy na čele s Jankom Franciscim. O tom všetkom a ešte mnohom ďalšom hovorí história. Levoča sa právom roku 2009 zapísala do zoznamu UNESCO. V súčasnosti mesto Levoča a okolie ponúka návštevníkom množstvo prírodných a kultúrnych zaujímavostí, ktoré sú jedinečné. V meste sa nachádza mnoho významných svetských, ale aj duchovných stavieb. Môžeme tu nájsť katolícky kostol sv. Jakuba, evanjelický kostol, Dom majstra Pavla z Levoče, a iné domy známych palatínov ako napríklad Thurzov dom. Významným je aj Župný dom, ktorý sa už v dobe jeho výstavby považoval za jeden z najkrajších. Neďaleko od centra sa nachádza Mariánska hora, s bazilikou Navštívenia Panny Márie. Na tomto mieste sa každoročne koná jedna z najväčších kresťanských púti na Slovensku.

Medzi podujatia, ktoré sa v Levoči pravidelne organizujú patria Tajomná Levoča, Dni Majstra Pavla, Babie leto, a pod. V meste sa nachádza Spišské múzeum, ktoré organizuje mnoho výstav k rôznym udalostiam. Levoča má priaznivé podmienky pre celoročný cestovný ruch. Pár kilometrov od mesta sa nachádza lyžiarske stredisko Levočská dolina. Pre nadšencov turistiky sú výborným cieľom Levočské vrchy, Vysoké Tatry. Služby aj pre návštevníkov cestovného ruchu ponúka známy Aquacity Poprad .

V okolí mesta (viď príloha Obrázok 2) sa nachádza aj známe mestečko Spišské Podhradie, Spišská Kapitula a Spišský hrad so svojimi historickými pamiatkami. Neďaleko od Spišského Podhradia je Spišský salaš, ktorý ponúka domáce, rýdzo slovenské jedlá a

organizuje každoročne Fašiangovú zabíjačku, Spišské folklórne slávnosti a iné. V blízkosti je aj chránená prírodná rezervácia Dreveník, kde sa našli významné vykopávky a rastie významná súčasť flóry- poniklec slovenský, Sivá brada so svojou minerálnou vodou. Levočské vrchy ponúkajú krásnu prírodu a zvyky obyvateľov obcí Olšavica, Torysky, Úloža, Brutovce a iné.

1.3 Okres Gelnica

Okres Gelnica sa nachádza v severozápadnej časti Košického samosprávneho kraja s rozlohou 584,4 km² a počtom obyvateľov približne 31 365. Správnym sídlom okresu je mesto Gelnica. Mesto Gelnica leží na východe Slovenska v Spišsko – gemerskom Rudohorí po oboch stranách rieky Hnilec. Jeho rozloha je 5765 ha, s počtom obyvateľov 6492. V národnostnom zložení prevláda slovenská národnosť (84 %) a ďalej to je rómska, česká, nemecká, rusínska a iné malé národnostné menšiny. Do mesta vedú tri prístupové cesty a je tu vybudovaná aj železničná trať.

Do okresu, okrem mesta Gelnica, spadajú obce: Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Kojšov, Margecany, Mníšek nad Hnilcom, Nálepko, Prakovce, Richnava, Smolnícka Huta, Smolník, Stará Voda, Švedlár, Úhorná, Veľký Folkmar, Závadka a Žakarovce Okres Gelnica - tzv. Hnilecká. Gelnica susedí s okresmi Rožňava, Spišská Nová Ves, Košice - okolie a Prešov. Charakter krajiny je členitý podhorský a horský. Z geomorfologického hľadiska územie patrí do oblastí Slovenské Rudohorie, celku Volovské vrchy, pod celkov Hnilecké vrchy, Volovec, Zlatý stôl, Pipitka a Kojšovská hoľa. Táto lokalita je bohatá na nerastné suroviny. Rudné ložiská sa využívali už v stredoveku, zaujímavé stopy po dávnom baníctve možno nájsť dodnes v podobe opustených šacht, hald, alebo prepahlísk. Územie patrí do povodia Hornádu, ale územie odvodňuje predovšetkým rieka Hnilec, ktorý sa pri Margecanoch vlieva do Hornádu. Nadregionálny význam má priehrada Ružín, ležiaca vo východnej časti Hnileckej doliny s prítokmi Hornád a Hnilec (rieka). Menšie umelé nádrže sa nachádzajú v katastroch obcí Jaklovce, Smolník a Gelnica.

Významnejšie podnikateľské subjekty pôsobiace v okrese Gelnica sú kovoobrábacie práce, výroba a montáž euro okien, dverí, atypických stolárskych výrobkov, výroba motorov a turbín. Ekonomické subjekty podľa odvetvovej štruktúry na prvých priečkach v rebríčku predstavujú obchod, doprava, poštové a iné služby, stavebníctvo, priemysel a lesníctvo. V okrese sme nezaznamenali priaznivý vývoj v oblasti cestovného ruchu.

Tento kraj obdarený prírodnými krásami má v lete všetky podmienky pre turistiku a v zime lyžovanie. Príjemný je peší výlet na Kojšovskú hoľu, ktorá poskytuje pekný výhľad na panorámu Spišsko-gemerského Rudohoria a za jasného počasia i na Vysoké Tatry. Rovnako ako výlet do Thurzovských "kúpeľov" s čarokrásnym jazerom a ďalej cez Slovinky do Poráčskej doliny, alebo zájazd cez Smolník na jazero Mier. Cez kúpele Štós do Jasovskej jaskyne a cez Smolník ďalej na Krásnu Hôrku, do Betliara alebo do Domice. Možnosti vodných športov sú na Hnileckej priehrade, odkiaľ možno navštíviť Dobšinskú ľadovú jaskyňu, Slovenský raj a ďalšie možnosti v rekreačnej oblasti Ružínskej priehrady. Výhodné lyžiarske terény ponúkajú svahy v samotnej Gelnici - na Vleku, na Kojšovskej holi a na Plejsoch pri Krompachoch, kde sa pravidelne usporadúvajú rôzne lyžiarske preteky a súťaže.

Gelnica má svoju históriu zachytenú v bohatstve historických a prírodných pamiatok. Súčasná Gelnica je mestom s rozvinutou infraštruktúrou, čo je dobrý základ pre rozvoj cestovného ruchu. Návštevníci mesta sa vo svojom voľnom čase môžu venovať agroturistike, využívať cyklotrasu, umelú ľadovú plochu a lyžiarske vleky. V letnom období môžu na rekreáciu využívať jazero Thurzov.

Medzi architektonické dominanty mesta patrí gotický kostol Nanebovzatia Panny Márie, ktorý pochádza zo 14. storočia. Kostol je dokonca ešte starší, resp. jeho súčasná sakristia bola ešte v minulosti starším samostatným kostolom, ku ktorému bol dostavaný súčasný chrám. Podľa záznamov sa v Gelnici už v 13. storočí nachádzal kostol sv. Barbory, ktorý mohol byť takto prestavaný. Výstavba lode kostola sa datuje do 15. storočia. Doposiaľ sa zachovali pôvodné gotické krížové klenby v bočných lodiach, rovnako v sanktuáriu a pastofóriu. V strednej časti lode sa už však nachádza vysoká baroková klenba z 18. storočia. Veža prešla výraznou prestavbou a svoj súčasný vzhľad získala v druhej polovici 19. storočia. Gotický kostol Nanebovzatia Panny Márie je verejnosti prístupný v čase bohoslužieb, prípadne na základe dohody s miestnou farou alebo Turistickou informačnou kanceláriou Gelnica. Ďalšou pamiatkou zaujímavou pre návštevníkov je aj Evanjelický kostol z roku 1784.

Počiatky Baníckeho múzea v Gelnici spadajú do roku 1938, keď boli sprístupnené prvé expozície v budove, ktorá slúžila ako niekdajšia stajňa. Základom sa stali zbierky zhromaždené riaditeľom Leopoldom Grussom a učiteľom Samuelom Frabiczym z gelnickej meštianskej školy. Od roku 1963 sa múzeum nachádza v historickej budove niekdajšej mestskej radnice, ktorá bola vybudovaná v rokoch 1802 až 1807 z kameňa z hradieb Gelnického hradu. Sú tu vystavované expozície: národopisná, baňa, geologická (venovaná Spišu), historické svietidlá, hámorníctvo a hámornícka kovovýroba, cechy a cechová výroba a rôzne iné príležitostné výstavy.

Približne uprostred mesta v tesnej blízkosti pri sebe sa nachádzajú dve národné kultúrne pamiatky. Na pohľad sú skôr nenápadné a v oboch prípadoch ide o stavby, ktoré vznikli v rámci potrieb dobudovania infraštruktúry mesta. Kamenný most nad riekou Hnilec bol postavený v rokoch 1837 až 1845. Masívna dvoj - arkádová stavba z lomového kameňa mala zabezpečiť možnosť prechodu cez rieku aj v čase povodní. Hnilec sa často vylieval, bolo potrebné prehĺbenie koryta, vyzdvihnutie brehov, ale najmä masívna stavba, ktorá odolá prudkým návalom vôd. Na moste sa nachádza tabuľa s letopočtom 1837 a monogramom G.B., ktorý označuje vtedajší názov mesta ako Golnicz Bánya. Most prešiel v roku 1974 rekonštrukciou Pamiatkostavu Levoča, dnes je už však z potreby ochrany pre autá neprejazdný, využívajú ho len chodci a cyklisti. Hneď za mostom v smere do mesta sa nachádza objekt niekdajšej vodnej elektrárne, ktorá má v našich moderných dejinách významné historické postavenie. Ako prvá na území súčasného Slovenska (1894) dodávala elektrinu do verejnej siete.

Priamo nad mestom sa nachádza Gelnický hrad. Dnes tu návštevník nájde zvyšky 130 cm hrubého obvodového múra na južnej strane a torzo viacpodlažnej strážnej veže. Je to miesto s pekným výhľadom na okolité hory. Lokalitu miestni obyvatelia označujú ako Zámčisko.

V meste môžu návštevníci ďalej obdivovať banícke námestie, zvyšky klenieb dominikánskeho kláštora a meštianske a ľudové domy v historickom jadre mesta. Medzi pravidelné podujatia v meste patria: Reprezentačný ples mesta, veľkonočná výstava, Gelnická desiatka (cestný beh), Gelnický šľapajcug (turistický pochod), Gelnický kľúč (festival komornej hudby), Gelnický rock fest, Remeselné dielne starých majstrov (ukážky remeselných prác), Gelnické trhy, Na baňu klopkajú (banícky deň) a vianočné trhy.

V okrese Gelnica je ešte pre návštevníkov zaujímavý kaštieľ z 18. storočia v Jaklovciach a budova bývalej Banskej komory v Smolníku.

1.4 Okres Kežmarok

Okres Kežmarok leží na severe Slovenskej republiky v prostredí Spiša, pod Vysokými Tatrami. Je to okresné mesto, ktoré patrí do Prešovského kraja. Na ploche 839 km² žije približne 68 200 obyvateľov. V meste Kežmarok väčšinu populácie tvoria Slováci, ale v meste žije nemecká a česká menšina.

Z hospodárskeho hľadiska má okres Kežmarok priemyselno-poľnohospodársky charakter. Vďaka výstavbe priemyselného parku sa do investičnej činnosti zapojili aj investori z iných odvetví, ako napríklad z elektrotechnického a spracovateľského priemyslu. Prostredníctvom

analýzy a zisťovania situácie využitím stránky ŠU SR sme zaznamenali priaznivý vývoj štatistik v oblasti cestovného ruchu. Okres Kežmarok je známy svojimi prírodnými krásami, živým folklórom a vzácnymi stredovekými pamiatkami. Preto sa zameriame na podporu jeho rozvoja v spomínanej oblasti.

Prvá písomná zmienka je z roku 1251. Výhodná geografická poloha mesta, priamo na obchodnej ceste smerujúcej z Orientu na sever Európy, sa pričínila o dynamický rozvoj remesiel a obchodu. V meste študovalo a pôsobilo veľa významných spisovateľov, umelcov a vedcov známych v celej Európe. Vyše sedem storočí existencie mesta sa odrazilo aj v jeho architektúre, ktorá obsahuje snád' každý stavebný sloh od románskeho cez gotický, renesančný, barokový po klasicistický. Zvláštnosťou je urbanistické riešenie námestia do vidlicového tvaru s radnicou umiestnenou v strede a ukončené mestským hradom, ktorý sa prvýkrát spomína v roku 1463.

Kežmarok je významnou mestskou pamiatkovou rezerváciou Slovenska a môže sa pochváliť množstvom historických pamiatok, z ktorých najvýznamnejšie sú dve národné kultúrne pamiatky: Drevený evanjelický artikulárny kostol z roku 1717 a evanjelické lýceum s najväčšou školskou knižnicou v Európe s 150 tisíc zväzkami, vybudovanou v rokoch 1774–76.

Dominantou mesta je aj gotický rímskokatolícky kostol sv. Kríža s cenným oltárom z roku 1498, ktorému Pápež Ján Pavol II. udelil roku 1998 titul Basilica Minor. Okrem toho sa v meste nachádza vzácna Radnica a renesančná zvonica.

V meste sa nachádza Kežmarský hrad, ktorý bol postavený priamo v meste. V súčasnosti je v ňom múzeum s históriou mesta od jeho vzniku až po 20. stor.

V okolí Kežmarku (viď príloha Obrázok 3) je veľa prírodných a kultúrnych pamiatok. Niekoľko kilometrov od Kežmarku je obec Vrbov, kde návštevník nájde 7 bazénov s mimoriadne liečivou vodou na pohybové ústrojenstvo, reumatizmus, obličky, srdcovocievne choroby, astmatické ochorenia a poinfarktové stavy. Milovníci rybolovu si po zakúpení povolenia môžu zaloviť v blízkom rybníku. Významnou národnou kultúrnou pamiatkou je Kaštieľ Strážky, ktorý sa nachádza neďaleko obce Spišská Belá. Jadrom historického osídlenia Strážok bol kaštieľ, kostol sv. Anny a zvonica, ktoré dnes ako celok patria medzi významné architektonické skvosty Spiša.

Na Spiši návštevníci môžu nájsť veľa cenných drevených kostolíkov. Jedným z nich je aj Drevený artikulárny kostol v Kežmarku.

2. Vývoj cestovného ruchu v regióne Spiš

V nasledujúcej kapitole sa budeme zaoberať vývojom cestovného ruchu v jednotlivých okresoch regiónu Spiš. Sledujeme vývoj v období od roku 2007 po rok 2011 a vychádzame z údajov poskytnutých Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

2.1 Okres Spišská Nová Ves

Aj napriek vyššie uvedeným skutočnostiam vykazujú štatistiky v rozvoji cestovného ruchu od roku 2007 klesajúcu tendenciu. Na základe Štatistického úradu môžeme registrovať zníženie počtu ubytovacích zariadení, izieb, lôžok, a to nielen stálych, ale aj príležitostných. V dôsledku toho do roku 2010 klesá počet návštevníkov a ich prenocovaní na území Spišskej Novej Vsi. Od roku 2011 sú však štatistiky priaznivejšie, to znamená, zaznamenávajú pozitívny nárast návštevníkov vykazovaných v cestovnom ruchu. Priemerný počet prenocovaní sa pohybuje v intervale medzi 2-3 prenocovania, rovnako má od roku 2007 klesajúcu tendenciu. Priemerná cena za ubytovanie sa od roku 2007 neustále zvyšuje, rovnako rastúcu tendenciu zaznamenávame v tržbách za ubytovanie. V roku 2010 dosiahli hodnotu 2210,40 eur (pričom priemerná cena za ubytovanie v roku 2010 bola 15,66 eur).

Do roku 2010 štatistiky vykazujú pokles kapacít a výkonov v meste Spišská Nová Ves. Od roku 2011 však zachytávajú priaznivejší vývoj, čo znamená, že okres SNV použijeme ako alternatívny výber zamerania sa na rozvoj cestovného ruchu po okrese Kežmarok (ktorý vykazoval najpozitívnejšie výsledky v štatistikách výkonov a kapacít zariadení cestovného ruchu).

2.2 Okres Levoča

Okres Levoča má k dispozícii v súčasnosti (rok 2011) 620 lôžok v 22 ubytovacích zariadeniach. Tento počet je najmenší za sledované obdobie. V rokoch 2007 až 2011 bolo najviac návštevníkov v roku 2008, a to 20 200 a aj najvyššie tržby, a to 19 865 eur, hoci priemerná cena za ubytovanie bola najnižšia v sledovanom období, 16,69 eur. Vplyvom hospodárskej krízy sa tento počet od roku 2009 znižoval a v ostatných rokoch ho neprekročil. Priemerný počet prenocovaní v okrese je 2. Tržby podobne ako počet ubytovaných mali od roku 2009 klesajúcu tendenciu a v tomto roku dosiahli sumu 19 865 eur. Priemerná cena za ubytovanie bola v roku 2007 17,80 eur a od roku 2010 viac ako 19 eur. Okres Levoča má

potenciál pre rozvoj cestovného ruchu a mala by sa zamerať na zvyšovanie návštevnosti.

2.3 Okres Gelnica

Od roku 2007 sa vývoj v počte ubytovacích zariadení vyvíja negatívne. Z pôvodných 19 ubytovacích zariadení zostalo otvorených 14 v celom okrese, čo znamená o polovicu menej stálych a príležitostných lôžok. Dôsledkom toho je rapídny pokles počtu návštevníkov z pôvodných takmer 9000 v roku 2007, na necelých 1500 v roku 2011. Taký istý vývoj je aj v počte prenocovaní, kde z pôvodných 24 404 v roku 2007, zostalo v roku 2011 4563 prenocovaní. Tieto čísla sa negatívne odrážajú na tržbách za ubytovanie, ktoré boli v roku 151 730 €, no v roku 2011 to bolo len 28 000 €, pri priemernej cene za ubytovanie 6,15 €. Takýto vývoj znamená menej peňazí do rozpočtov obcí, ktoré plynú z daní z ubytovania a poplatkov, a to znamená menej prostriedkov na rozvoj cestovného ruchu v danom regióne.

2.4 Okres Kežmarok

V sledovanom období 2007 - 2011 bolo v okrese Kežmarok 99 ubytovacích zariadení. V roku 2007 to bolo 87. Za rok 2008 štatistický úrad SR nepodal žiadne informácie a počte ubytovacích zariadení, ani o počte izieb. V roku 2009 bolo 105 ubytovacích zariadení a od toho roku sa ich počet znižuje, ako aj počet izieb a lôžok. V roku 2007 okres Kežmarok navštívilo spolu 52 916 návštevníkov. Najvyšší počet návštevníkov v sledovanom období bol v roku 2008 t.j. 61 583. V tomto roku boli dosiahnuté najvyššie tržby za ubytovanie a to 104 281 eur. V roku 2009 sa tento počet znížil až o viac ako 27 % hoci priemerná cena za ubytovanie bola najvyššia v tomto období a to 22,39 eur. V rokoch 2010 a 2011 sa počet návštevníkov zvýšil, čo znamená že v roku 2011 navštívilo Okres Kežmarok približne 55 103 návštevníkov. Napriek tomu, že v roku 2010 bol počet návštevníkov 50 964, približne o 6000 návštevníkov viac ako v roku 2009, tržby za ubytovanie boli o 6 000 eur menej, čo bolo pravdepodobne spôsobené aj najnižšou priemernou cenou za ubytovanie v sledovanom období, ktorá bola 17,79 eur. Napriek všetkým skutočnostiam má cestovný ruch v okrese Kežmarok najvyšší potenciál a priaznivý charakter v porovnaní s ostatnými okresmi. Tento priaznivý vývoj vychádza z toho, že sa postupne predlžuje počet prenocovaní. V súčasnosti je to 2,8, napriek tomu, že v okrese Gelnica je tento počet (v roku 2011) 3,2, ale tento okres má priemerný počet návštevníkov o viac ako 98 % nižší v porovnaní s okresom Kežmarok.

Tabuľka 1 Porovnanie kapacity a výkonov ubytovacích zariadení daných okresov

	Kežmarok	Spišská Nová Ves	Levoča	Gelnica
2007				
Počet ubytovacích zariadení	87	85	29	19
Počet izieb	1 125	1 001	327	205
Počet lôžok spolu	3 129	2 349	927	655
Stále	2 749	744	744	618
Príležitostné	380	183	183	37
2008				
Počet ubytovacích zariadení	-	90	31	19
Počet izieb	-	1 182	292	196
Počet lôžok spolu	-	3 481	838	605
Stále	-	689	689	568
Príležitostné	-	149	149	37
2009				
Počet ubytovacích zariadení	105	86	31	17
Počet izieb	1 108	1 120	292	159
Počet lôžok spolu	3 108	3 340	838	513
Stále	2 624	2 989	689	477
Príležitostné	484	351	149	36
2010				
Počet ubytovacích zariadení	104	81	28	14
Počet izieb	1 086	1 086	279	104
Počet lôžok spolu	3 081	3 179	771	344
Stále	2 628	2 650	652	332
Príležitostné	453	529	119	12
2011				
Počet ubytovacích zariadení	97	78	22	14
Počet izieb	1 062	1 021	241	104
Počet lôžok spolu	2 997	3 012	620	345
Stále	2 536	2 654	551	333
Príležitostné	461	358	69	12

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 2 Výkony ubytovacích zariadení daných okresov

	Kežmarok	Spišská Nová Ves	Levoča	Gelnica
2007				
Počet návštevníkov	52 916	59 521	16 818	8 897
Počet prenocovaní	147 745	177 503	35 816	24 404
Priemerný počet prenocovaní	2,8	2,7	2,1	2,7
Tržby za ubytovanie (Sk tis./€)	86 189	69 548	19 186	151,73
Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)	583	392	536	6,21
2008				
Počet návštevníkov	61 583	72 537	20 200	7 935
Počet prenocovaní	166 254	192 381	39 473	19 671
Priemerný počet prenocovaní	2,7	2,7	2,0	2,5
Tržby za ubytovanie (Sk tis./€)	104 281	80 481	19 865	165,47
Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)	627	418	503	8,4
2009				
Počet návštevníkov	44 493	58 538	13 437	4 689
Počet prenocovaní	116 128	147 545	28 387	11 440
Priemerný počet prenocovaní	2,6	2,5	2,1	2,4
Tržby za ubytovanie (Sk tis./€)	2599 998	2 041,3	502 031	96,5
Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)	22,39	13,84	17,69	8,44
2010				
Počet návštevníkov	50964	51062	11 266	1 508
Počet prenocovaní	136 268	125 092	23 842	4 198
Priemerný počet prenocovaní	2,7	2,4	2,1	2,8
Tržby za ubytovanie (Sk tis./€)	24 237 760	1 931,6	464 191	25,8
Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)	17,79	15,44	19,47	6,16
2011				
Počet návštevníkov	5 5103	63 094	10 772	1440

Počet prenocovaní	154 968	141 170	19 668	4 563
Priemerný počet prenocovaní	2,8	2,2	1,8	3,2
Tržby za ubytovanie (Sk tis./€)	3 040 687	2 210,4	378 440	28
Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)	19,62	15,66	19,24	6,15

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

3. Propagácia regiónu

V regióne Spiš pôsobí množstvo združení, ktoré svojou činnosťou pomáhajú pri propagácii regiónu. Medzi ne patria Združenie podnikateľov cestovného ruchu regiónu Spiš, Mikroregión Slovenský raj, Združenie Feman, Asociácia horských sprievodcov Slovenský raj, Asociácia informačných centier Slovenska, Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry, Spišský hrad- Podbranisko, Záujmové združenie obcí Slovenský raj, Združenie pre rozvoj mikroregiónu Krompachy a okolie, Mikroregión MILOJ SPIŠ, Mikroregión Dolný Spiš a mnoho ďalších. Významnou zložkou sú miestne akčné skupiny schválené Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka.

Miestna akčná skupina (MAS) je pracovná a iniciatívna skupina, ustanovená k vytvoreniu pilotnej integrovanej stratégie zameranej na využívanie endogénnych zdrojov územia pre všestranný rozvoj a k implementácii tejto stratégie do života regiónu. MAS združuje verejnú správu, podnikateľov, neziskové organizácie, poľnohospodárske a lesnícke subjekty, aktívnych obyvateľov a ostatných dôležitých aktérov na miestnej úrovni, ktorí usilujú o rôzne spoločné ciele. Na území Spiša pôsobia v súčasnosti 2 MAS a to, MAS LEV (Levoča) a MAS Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš (juh okresu Kežmarok). V regióne Spiš sú v procese vývoja MAS ProTatry (väčšina okresu Poprad) a MAS Tatry- Pieniny (väčšina okresu Kežmarok s presahom na okres Stará Ľubovňa).

Na základe Zákona 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu s účinnosťou od decembra 2011 vzniklo 34 Oblastných organizácií cestovného ruchu a 4 Krajské organizácie cestovného ruchu. V regióne Spiš pôsobia tri a to, OOCR Spiš, OOCR Tatry - Spiš - Pieniny a OOCR Severný Spiš Pieniny. Ich úlohou je rozvoj a podpora cestovného ruchu, tvorba konkurencieschopných produktov a cenovo výhodných pobytových balíkov, prilákať do cieľového miesta vyšší počet viacdnových návštevníkov a predĺžiť priemernú dĺžku pobytu.

Región zatiaľ nie je prezentovaný jednotným sloganom alebo logom. Každý významný subjekt v regióne, ktorý pôsobí v cestovnom ruchu má ten svoj, napr. Erb Spišskej župy,

Program Terra Incognita v rámci projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013, MAS Levoča, MAS občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš, OOCR Tatry - Spiš - Pieniny, Slovenské kráľovské mestá, OOCR Severný Spiš Pieniny, mesto Spišská Nová Ves, a iné. Na internetovej stránke mesta Spišská Nová Ves bola v roku 2012 k dispozícii anketa s cieľom vytvoriť logo destinácie cestovného ruchu Spiš. Výsledkom tejto ankety je logo, ktoré bolo schválené začiatkom roka 2013. Spomínaná anketa aj nás motivovala k tvorbe spoločného a najmä jednotného loga pre región Spiš.

Náš návrh spočíva v tvare gotického okna, pretože Spiš je mimoriadne bohatý a zaujímavý množstvom umelecko-historických pamiatok postavených v gotickom slohu. Gotické umenie na Spiši patrí medzi najvýznamnejšie na Slovensku aj v Európe. Už spomínané okno sa nachádza napríklad na Spišskom hrade v Románskom paláci. V ľavom dolnom kúte loga sa vyníma poniklec slovenský. Kvetina patrí k zákonom chráneným druhom a vyskytuje sa v chránenej prírodnej rezervácii Dreveník. Prostredníctvom ponikleca chceme poukázať nielen na historické, ale aj prírodné krásy a nevšednosti Spiša. V pozadí, pri pohľade z gotického okna sa črtá silueta Spišského hradu, ktorý predstavuje dominantu a perlu širokého okolia. Je nielen dokladom vývoja architektúry od 12. do 18. storočia u nás, ale svojou rozlohou prevyšujúcou 4 hektáre je jedným z najväčších hradných komplexov na Slovensku a aj v Európe.

Spolu s ním je takmer nevyhnutná produkcia sloganu, ktoré sa v priebehu určitého časového obdobia môže meniť. Slogan, ktorý navrhujeme podľa nás najväčšmi vystihuje podstatu regiónu. Je ním „Spiš - história na dlani“. Chceme poukázať na sústredenie pamiatok s veľkým významom na relatívne malom území. Okrem toho je Spiš známy svojím historickým bohatstvom a s ním sa spája aj množstvo legiend. Preto navrhujeme aj prezentáciu Spiša pod alternatívnym sloganom „Spiš - kraj legiend“. Týmto spojením by sa mohol región prezentovať.

Aj ostatné regióny by mohli nadobúdať slovo kraj vo svojom slogane ako je to napr. na Liptove „Liptov - čarovný kraj“. Spolu by regióny mohli vytvárať slogan, ktorý by bol súčasťou prezentácie Slovenskej republiky prostredníctvom Slovenskej agentúry pre cestovný ruch. V súčasnosti je ňou Slovensko propagované ako „veľká malá krajina alebo Slovensko - malá krajina veľkých zážitkov“.

4. Organizácie cestovného ruchu v regióne

Tabuľka 3 Prehľad organizácií cestovného ruchu v regióne Spiš

Názov	Poslanie a úlohy	Členovia (súkromný sektor, verejný sektor)	Kontakt, web
Združenie podnikateľov cestovného ruchu regiónu Spiš	Koordinácia podnikateľov v CR v riešenom území, v rámci ktorého veľmi dobre spolupracujú a koordinujú svoju činnosť ubytovacie zariadenia, predovšetkým penzióny. Napriek skutočnosti, že nemajú profesionálne zabezpečenie marketingu, výsledky ich spolupráce sú vzhľadom na spôsob a finančné zabezpečenie ich činnosti, veľmi dobré. Z hľadiska základných potrieb a fungovania jednej oblasti cestovného ruchu v riešenom území sa javí táto koordinácia ako dočasne dostatočná. Z dlhodobého hľadiska je však tento stav nepostačujúci a nekonceptný.		Roman Hrušovský Duklianska 57, 052 01 Spišská Nová Ves Tel :053/4413275 Email : aer@stonline.sk
Mikroregión Slovenský raj	Združenie poskytuje informácie pre pobyt v Slovenskom raji – turistické centrá, ubytovanie, doplnkové služby, počasie, horská služba, vstupenky. Cieľom je zvýšenie konkurencieschopnosti cestovného ruchu v regióne cez zatraktívnenie a posilnenie kultúrneho potenciálu a zintenzívnenie pozície tohto sektora v rámci regionálnej ekonomiky za súčasného skvalitnenia vzájomnej interakcie dopytu a ponuky.	Arnutovce, Betlanovce, Dedinky, Hrabušice, Hranovnica, Letanovce, Mlynky, Spišské Tomášovce, Stratená, Vernár, Vydrmík, Spišská Nová Ves, Hnilec, Smižany	Hlavná 171, 053 15 Hrabušice Tel :053/4299854 Email : mikroregion@ slovensky-raj.sk
PARTNERSTVO pre rozvoj regiónu Spiš	Občianske združenie Partnerstvo pre rozvoj regiónu Spiš - nezisková organizácia, realizácia budovania partnerstiev medzi inštitúciami, mestami, obcami a občanmi v regióne Spiš. Územie združenia pre rozvoj regiónu Spiš sa nachádza v Kežmarskom okrese.	Vlkovce, Hradisko, Tvarožná, Vrbov, Žakovce, Ľubica Huncovce, Malý Slavkov, Ihľany,	Mgr. Dana Plučinská Business Center Poprad Karpatská 3256/15 058 01 Poprad Tel:052 / 772 17 68 Email : partnership. plucinska@gmail.com
Združenie pre rozvoj mikroregiónu Krompachy a okolie	Podpora vytvárania podmienok pre rozvoj CR a využívanie príležitostí čerpania externých zdrojov najmä z fondov EÚ.		Námestie slobody 1 053 42 Krompachy
Združenie Miloj Spiš	Cieľom je systematicky spolupracovať na integrovanom rozvoji vidieckeho územia v regióne Miloj Spiš tak, aby toto územie bolo spravované za využitia predovšetkým vlastných jedinečných zdrojov, ktoré budú prinášať trvalý úžitok miestnym obyvateľom a tým prispieť k zlepšeniu kvality ich života.	Danišovce, Hincovce, Chrást nad Hornádom, Jamník, Lieskovany, Markušovce, Matejovce nad Hornádom, Odorín, Olcnavá, Poráč, Rudňany, Spišské Vlachy, Spišský Hrušov, Teplička, Vítkovce Súkromný sektor: 73%, spolu členov 55	Mikuláš Živčák Odorín 266 053 22 Spišská Nová Ves Tel : 053/ 4461954 Email : kancelaria@milojspis.sk

Feman	Rozvoj regiónu Východného Slovenska v oblasti cestovného ruchu, vzdelávanie spoločnosti v sociálnej, kultúrnej, verejnej a občianskej oblasti, organizovanie charitatívnych podujatí, organizovanie kultúrno-spoločenských podujatí, organizovanie podujatí pre mládež, podporovať medzinárodné kultúrno-spoločenské podujatia		Ing. Eduard Buraš Zvonárska 21 040 01 Košice www.feman.sk
Spišský hrad - Podbranisko, záujmové združenie právnických osôb	Hospodársky a sociálny rozvoj obcí, koordinovanie rozvojových aktivít mikroregiónu, propagácia hodnôt mikroregiónu, podpora regionálneho rozvoja.	Spišské Podhradie, Baldovce, Beharovce, Bijacovce, Buglovce, Dúbrava, Granč - Petrovce, Harakovce, Jablonov, Katúň, Korytné, Lúčka, Ordzovany, Pavľany, Poľanovce, Pongrácovce, Studenec, Žehra, Biskupstvo Spišské Podhradie, OZ NOVÁ KAPITULA	Ondrej Hovančík Mariánske námestie 37 053 04 Spišské Podhradie Tel: 053/469 90 78 Email: msu.region@spiskepodhradie.sk
Asociácia horských sprievodcov Slovenský raj	Sprievodcovské služby po značených aj neznačených turistických chodníkoch a cyklotrasách v NP Slovenský raj.		Ing. Vladimír Mucha Gorazdova 29 052 01 Spišská Nová Ves Tel: 0903 652 538 Email: muha@zoznam.sk
Záujmové združenie obcí Slovenský raj	Zachovanie jedinečných hodnôt pre ďalšie generácie a umožnenie bezpečného a príjemného pobytu v Slovenskom raji.		Nám. M. Pajdušáka 50 053 11 Smižany Tel : 052/4431483 Email: ocusmizany@stonline.sk
Asociácia informačných centier Slovenska	AICES svojich členov metodicky usmerňuje pri tvorbe produktu TIC v jednotlivých cieľových miestach CR SR. Zabezpečuje pre nich poradenskú činnosť a spoločnú publicitu doma i v zahraničí. Snahou AICES v najbližšom období je presadiť zavedenie štandardov a certifikácie TIC v rámci národného programu kvality služieb.		Námestie mieru 1 031 01 Liptovský Mikuláš Tel: 044/5514541 Email: info@infoslovak.sk
Koordinačné združenie pre rozvoj mikroregiónu Dolný Spiš		Gelnica, Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Jaklovce, Kluknava, Kojšov, Margecany, Mníšek nad Hnilcom, Nálepko, Prachovce, Richnava, Smolnícka Huta, Smolník, Stará Voda, Švedlár, Úhorná, Veľký Folkmar, Závadka, Žakarovce	Obchodná 7 055 01 Margecany Tel: 053/479 92 39 Email: margecany@stonline.sk

OOCR TATRY- SPIŠ-PIENINY	OOCR TATRY- SPIŠ- PIENINY - registrovaná na Ministerstve dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja dňa 6.3.2012 pod číslom 10199 /2012/SCR.	Kežmarok, Levoča, Spišská Belá, Spišské Podhradie, Spišská Stará Ves, Červený Kláštor, Jezersko, Majere, Malá Franková, Matiašovce, Osturňa, Spišské Hanušovce, Veľká Franková, Vrbov, Ždiar, CYPRIAN, n.o., Červený Kláštor, EDY Slovakia s.r.o., FK&D, Spišské Hanušovce, IMMOBAU, s.r.o. Bratislava, Ing. Ernest Rusnák, Levoča, PIENSPOL TRAVEL, s.r.o. Červený Kláštor, SALMOTHERM – INVEST, s.r.o. Vrbov, SAMTREID, s.r.o. Kežmarok, Ski centre Levoča, s.r.o. Levoča, SUPERMIX, spol. s r.o. Levoča, Združenie pltníkov Dunajec, s.r.o. Majere, 1.PLTNÍCKA a TURSTICKÁ SPOLOČNOSŤ NA DUNAJCI ČERVENÝ KLÁŠTOR s.r.o.	Ing.Gabriela Bodnárová – výkonná riaditeľka, Hlavné námestie 1, 060 01 Kežmarok Tel. : + 421 52 46 60 206 Mob.: + 421 905 74 41 62 e-mail: gabriela.bodnarova@kezmarok.sk http://www.tatryspispieniny.sk/
MAS Levoča	Za prioritné si MAS LEV stanovila prispieť k rozvoju ľudských zdrojov zvyšovaním vzdelanostnej úrovne, zaviesť účinné nástroje marketingu v území, podporiť tradičné remeslá a multifunkčné poľnohospodárstvo, vidiecky cestovný ruch rozšírením a skvalitnením služieb, vytvárať ďalšie perspektívy pre partnerstvo, spoluprácu, sieťovanie a pomocť obciam zatraktívniť vidiecke prostredie.	Počet členov 70 verejný sektor 47% (samosprávy okresu Levoča) a súkromný sektor 53%	Predseda MAS LEV, o.z. Ing. Andrea Hradiská, PhD. + 421 903 449 327 + 421 53 46 99 066 hradiska@maslev.sk

Zdroj: vlastné spracovanie, 2013.

5. SWOT analýza

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Dopravná dostupnosť Železničné spojenie SNV na hlavnej trati Bratislava – Košice Blízkosť 2 letísk – Poprad, Košice	Dopravná dostupnosť Poprad – letecké spojenie (charterové lety pre úzky segment) Nedostupnosť letiska z európskych miest Levoča – len autobusové spojenie Diaľnica vo výstavbe
Prírodné zdroje Na relatívne malom území široká ponuka prírodných krás Vysoký prírodný potenciál pre vidiecky cestovný ruch a agroturistiku Atraktívna prírodná primárna ponuka Slovenský Raj (Národný park) Travertínové územie národnej prírodnej rezervácie Dreveník Vhodná primárna ponuka na zimnú sezónu (lyžiarske strediská) Prírodný prameň Sivá Brada Vodná nádrž Palcmanská Maša (vodné športy) Termálna voda a pramene vo Vrbovom Rieka Hornád a Poprad	Prírodné zdroje Množstvo „čiernych“ skládok Nedodržiavanie zákonov na ochranu prírody Nedostatok finančných prostriedkov na jej ochranu Nedostatok informácií o prírodných atraktivitách a ich využitie v CR Nevyužívaný prírodný potenciál pre vidiecky cestovný ruch a agroturistiku
Kultúrne a historické zdroje Atraktívna antropogénna primárna ponuka Veľké množstvo historických a kultúrnych pamiatok Svetové historické pamiatky a kultúrne mestské centrá zaradené na liste UNESCO Diela Majstra Pavla z Levoče Fresky v kostoloch Zachovaná tradícia a folklór	Kultúrne a historické zdroje Malé investície do opráv Nejasnosť pôvodu vlastníctva Kompetenčné spory medzi územnými celkami
Podujatia Spišský salaš – Spišské folklórne slávnosti Súťaže vo varení tradičných slovenských jedál Fašiangová zabíjačka Duch času – Genius temporis Internetová stránka s prierezom podujatí v regióne (www.terraincognita.sk/podujatia)	Podujatia Výlučne lokálna úroveň Nedostatočný marketing na prilákanie turistov Absencia kalendára podujatí
Inštitucionálny rámec Združenia CR regiónu Spiš Združenia podnikateľov CR regiónu Spiš Združenia pre rozvoj mikroregiónov Záujmové združenia Asociácia horských sprievodcov	Inštitucionálny rámec Ubytovávanie „na čierno“ Absencia regionálneho rezervačného systému Dlhodobá absencia regionálnej spolupráce Viacero verejných a súkromných organizácií

Asociácia informačných centier Slovenska OOCR TATRY-SPIŠ-PIENINY MAS LEV, o.z.	cestovného ruchu – navzájom nespolupracujú
Produkt CR v regióne Kultúrny CR Historické pamiatky na celom území regiónu Turistika v národnom parku (letná sezóna) Termálne kúpalisko vo Vrbove Turistické a cyklo trasy Lyžiarske svahy a zimné športy Tematické cesty a okruhy - Gotická cesta, Rozpracovaný projekt Spišský Jeruzalem	Produkt CR v regióne Nedostatočná celoročná ponuka (zameranie sa na letnú a zimnú sezónu)
Marketing CR Existencia propagačných materiálov a webových stránok Dobre a prehľadne spravené webové stránky www.spis.eu.sk a www.slovakia.travel (viď príloha – tabuľky 9-11)	Marketing CR Nedostatočné poskytovanie informácií a propagácií kultúrnych podujatí Nedostatočné marketingové aktivity zamerané na podporu zvýšenia počtu prenocovaní Mätúce, nejasné, nesprávne informácie na webových stránkach www.kezmarok.sk , www.spis.sk , www.de.levoca.sk Neaktualizované webové stránky (staré informácie, source code, prekladové chyby, menšia ponuka doplnkových informácií ap.) (viď príloha tabuľky 9-11)
Ľudské zdroje Dostatok voľných pracovných síl Veľké množstvo ľudí podnikajúcich v oblasti CR (penzióny, ubytovanie na súkromí, ...) Tradičná pohostinnosť miestnych obyvateľov Zvyšujúci sa počet VŠ vzdelaných ľudí Pomerne kvalitná sieť základných a stredných škôl, dostatok kapacít, možnosť vysokoškolského štúdia	Ľudské zdroje Starnutie obyvateľstva, rastúci podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku Vysoká a dlhodobá nezamestnanosť v obciach s rómskym obyvateľstvom, čo je spojené s vysokým rizikom chudoby a sociálneho správania sa Nedostatočné uplatnenie vzdelaných ľudí, nútený odchod do iných regiónov a zahraničia Slabé využitie nezamestnaných na zveľadovanie obcí
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Legislatíva Dotácie od štátu do OOCR, KOCR vo výške členských príspevkov podľa zákona č. 91/2010 o podpore CR Možnosť žiadať o dotácie od štátu a EU na základe projektov	Legislatíva Plynutie dotácií do regiónov, ktoré už sú rozvinuté Nedostatky v legislatíve a zákonoch (napr. Zákon č. 91/2010 o podpore CR)
Politika CR Podpora EU prostredníctvom euro fondov v oblasti CR	Politika CR Neefektívne využitie podpory EU prostredníctvom euro fondov v oblasti CR
Spolupráca na regionálnej úrovni Spolupráca s okolitými regiónmi – potenciálne vytvorenie nového produktu	Spolupráca na regionálnej úrovni Roztrieštenosť organizácií a združení CR a nejasnosť koncepcie, činnosti a spolupráce

Vyššia konkurencieschopnosť v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska	CR
Ľudské zdroje Využitie voľných pracovných síl na zveľaďovanie obcí Zvyšovanie jazykovej vybavenosti obyvateľov Rozvoj cestovného ruchu, agroturistiky, rozvoj ekologického poľnohospodárstva, využitie obnoviteľných zdrojov energie Efektívne využitie kapacity školského systému pre potreby regionálnych investorov a kľúčové podniky Vytvorenie podmienok pre zvýšenie mobility pracovnej sily Rozvoj kultúrnych aktivít a ľudových tradícií	Ľudské zdroje Nezáujem nezamestnaných o prácu Odchod inteligencie do miest a iných regiónov, odliv kvalifikovanej pracovnej sily Nedostatok mladých rodín Stagnácia resp. úbytok produktívnej časti obyvateľstva obcí Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily Strata pracovnej morálky skupín uchádzačov na trhu práce
Trendy rozvoja CR Existencia efektívnej správy a ochrany kultúrneho dedičstva a prírodného bohatstva Využívanie informačných technológií a ich rozvoja na propagáciu oblasti CR	Trendy rozvoja CR Vysoká nezamestnanosť Globalizácia Nové technológie Socio - demografické zmeny – nárast populácie neprispôsobivých občanov Znečisťovanie z dôvodu nárastu množstva odpadu v lokálnych podmienkach

Zdroj: vlastné spracovanie, 2013.

V cestovnom ruchu sa vytvárajú nové trendy, ktoré ovplyvňujú ako dopyt, tak aj ponuku cestovného ruchu. Za najbadateľnejšie trendy považujeme: globalizáciu, nové technológie, socio - demografické zmeny, životný štýl a iné. Tieto trendy v cestovnom ruchu môžeme zaradiť do našej SWOT analýzy aj ako príležitosti, ale aj ohrozenia.

V dnešnej dobe sú turisti viac scestovaní, majú vyššie vzdelanie a sú viac informovaní ako v minulosti. Trendom sa stáva aj starnutie populácie, čo do cestovného ruchu, prináša nový cieľový segment. Ľudia radšej cestujú osamote (single) a narastá počet bezdetných rodín. Upúšťa sa od masového, „rámcového“ cestovného ruchu a dnešní turisti spoznávajú radšej neprebádané, autentické, jedinečné, tradičné a originálne zákutia sveta. Oproti minulosti, kedy ľudia trávili svoj voľný čas na dlhšej napr. dvojtýždňovej dovolenke, teraz radšej cestujú viac krát do roka na kratšie výlety alebo tzv. city breaks. Častejšie sa robia spontánne rozhodnutia. Každý z nich má rozličné záujmové činnosti, ktorým sa chce venovať aj počas dovolenky, čo poskytovateľom služieb cestovného ruchu vytvára priestor pre realizáciu nových produktov a zábavných činností v cestovnom ruchu.

K hlavným trendom patrí aj životný štýl a starostlivosť o zdravie. Vznikol zdravotný cestovný ruch a vytvárajú sa wellness produkty/balíčky. V súčasnosti si návštevníci uvedomujú znečistenie a zničenie prírody, ale aj kultúrnych a historických pamiatok, preto sa zameriavajú na životné prostredie.

K novým technológiám patrí najmä internet, mobilný internet, sociálne siete, blogy, fóra a pod. Návštevníci si tak môžu vybrať zo širšej ponuky, získať viac informácií, dozvedieť sa názory spokojných a nespokojných zákazníkov a iné. Môžu realizovať online rezervovanie aj na poslednú chvíľu, využívať rôzne zľavové portály ap. Novinkou sú aj QR kódy, ktoré sú využívané, v ubytovacích a stravovacích zariadeniach, ale aj pri historických pamiatkach, ako virtuálni sprievodcovia. Na druhej strane môžu ohroziť prácu silu - sprievodcov v cestovnom ruchu.

Spišský región svojou prírodou, autenticitou, tradičnými dedinkami ap. má vysoký potenciál pre uspokojovanie potrieb „novodobých turistov“.

6. Hlavné problémy regiónu

Problémy regiónu (najmä v oblasti cestovného ruchu) reprezentujú slabé stránky SWOT analýzy. Jednotlivé slabé stránky sme rozdelili do viacerých skupín, a to dopravná dostupnosť, prírodné zdroje, kultúrne a historické zdroje, podujatia, inštitucionálny rámec, produkt CR v regióne a marketing CR.

Za najhlavnejšie problémy v danej oblasti považujeme nedostačujúcu dopravnú infraštruktúru. Letecká doprava je nepostačujúca, nakoľko jediné letisko Poprad realizuje len charterové lety pre veľmi úzky segment. Navyše nie je dostupné pre európske mestá. Problémom v regióne je nielen letecká doprava, ale aj motorizovaná preprava. Mnohé cesty sú v katastrofálnom stave a na území nie je dobudovaná diaľnica. Z tohto vyplýva aj existencia zlého autobusového spojenia zo vzdialenejších miest.

Neprehliadnuteľným problémom je slabá propagácia regiónu Spiš ako cieľového miesta. Úroveň existujúceho marketingu je nedostatočný na prilákanie turistov a podporu zvýšenia počtu prenocovaní. V regióne rovnako evidujeme absenciu kalendára podujatí a infociest, ktoré sú často propagované len na lokálnej úrovni (spojenie s veľmi nízkou úrovňou poskytovania informácií o regióne, teda nízkou informovanosťou potencionálnych návštevníkov cestovného ruchu).

Existuje viacero webových stránok regiónu. Väčšina z nich, svojim návštevníkom ponúka staré informácie, chybné preklady v cudzích jazykoch a nepostačujúce doplnkové informácie. Dokonca jedna z nich (www.de.levoca.sk, viď príloha Tabuľka 9-11) neposkytuje používateľom žiadne informácie navyše ako napr. počasie, udalosti, snehové správy, ubytovanie, partnerské mestá ap. Súhrnom, Spišskému regiónu chýba celistvá propagácia regiónu na úrovni cieľového miesta s aktuálnymi informáciami.

Ďalším nedostatkom je zameriavanie sa na tlačенú propagáciu, ktorá je v súčasnosti na ústupe. Negatívum predstavuje aj značenie prostredníctvom hnedých tabúľ na cestách a na diaľnici, ktoré informujú o významnej pamiatke. Tá je väčšinou dopravne nedostupná a v zlom stave.

V regióne evidujeme aj výskyt ekonomických problémov. Napríklad v Košickom kraji v roku 2011 je nezamestnanosť na úrovni 18,76 % a v okrese Gelnica vychádza, že každý piaty človek je nezamestnaný. V Prešovskom kraji v roku 2011 je nezamestnanosť, podľa štatistík Slovenskej republiky, vo výške 17,8%. Aj pomocou rozvoja cestovného ruchu, by mohli tieto čísla poklesnúť a podporiť rast miestnej ekonomiky. Do regiónu sú z európskych fondov a štátneho rozpočtu prilievané vysoké finančné zdroje, ktoré nie sú vhodne využívané.

Kompetentné organizácie a ľudia neinvestujú dostatočné množstvo finančných prostriedkov na opravu kultúrnych a historických pamiatok.

Spišský región má veľký prírodný potenciál pre rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu, práve z tohto dôvodu by sa mal zamerať na tento špecifický segment návštevníkov. Spišská Nová Ves disponuje množstvom potenciálu, ktorý na základe prieskumu, nevyužíva dostatočne. Okrem toho je pravdepodobne propagovaná v nízkej miere a frekvencii, najmä pre zahraničných turistov.

Medzi hlavné problémy nami skúmanej oblasti, patrí aj životné prostredie. V regióne je množstvo „čiernych“ skládok, ktoré nie sú atraktívne pre odvetvie cestovného ruchu. Taktiež sa tu nedodržiavajú nariadenia na ochranu životného prostredia. Časť Spišského regiónu je zapísaná v zozname UNESCO a je tam aj národný park, z tohto dôvodu by sa mal Spiš zamerať aj na trvalo udržateľný cestovný ruch v rámci životného prostredia.

V cestovnom ruchu je veľmi dôležitý aj ľudský faktor, v ktorom taktiež vnímame nedostatky v tomto regióne. Región Spiš musí riešiť problémy týkajúce sa starnutia populácie, rastúceho podielu obyvateľstva v poproduktívnom veku, rizika asociálneho správania sa neprispôsobivých občanov, nedostatočného uplatnenia vzdelaných ľudí, ktorí sú nútení cestovať za prácou nielen do iných regiónov Slovenska, ale aj do zahraničia.

Čo sa týka inštitucionálneho rámca, tento región má viacero OOCR, MAS a iných združení a záujmových združení CR, ktoré svojou činnosťou duplujú prácu iných. Zameriavajú sa na hlavné atraktivity a hybné aktivity v danej oblasti, čím zabúdajú a nepodporujú menšie obce a dedinky, ktoré taktiež majú potenciál pre vytvorenie nových, zaujímavých produktov cestovného ruchu a tým aj pre zmiernenie sezónnych výkyvov a rozvoj cestovného ruchu na Spiši. Taktiež je veľká nejasnosť koncepcií, činností a spolupráce týchto organizácií a združení cestovného ruchu.

Ako sme už vyššie spomenuli, lepšia a intenzívnejšia spolupráca verejného ale aj súkromného sektora, by regiónu Spiš napomohla k vyrovnaní sezónnych výkyvov a vytvorila by nové celoročné produkty. Rozšírenie produktov a produktových balíčkov by prispelo k vyššej atraktivite a konkurencieschopnosti celej nami skúmanej oblasti nielen v domácom, ale aj zahraničnom cestovnom ruchu.

7. Návrhy na zlepšenie situácie

Z hľadiska možností, ktorý prináša cestovný ruch, zlepšenie situácie by mohla priniesť spolupráca nielen so slovenskými, ale aj so zahraničnými cestovnými kanceláriami a cestovnými agentúrami, ktoré by mohli pomôcť pri pozitívnej prezentácii a propagácii regiónu v zahraničí. Pri navrhovaní odporúčaní vychádzame z centrálnej pozície mesta Spišská Nová Ves v regióne. SNV je dopravne dostupná, nielen motorizovane, ale aj prostredníctvom železničnej dopravy. Za jednoznačný prínos považujeme potenciálne vytvorenie regiónu Spiš a ponuku komplexného produktu, na ktorý by sme sa radi zamerali. V oblasti cestovného ruchu sú charakteristické najmä malé a stredné podniky, respektíve mikropodniky. V podmienkach globalizácie je takmer nevyhnutná ich integrácia a s ňou spojená spolupráca týchto podnikov. Vytvorenie regiónu Spiš ako cieľového miesta cestovného ruchu a spoluprácu prostredníctvom kooperatívneho manažmentu považujeme za najoptimálnejšie riešenie. Súčasní návštevníci sú skúsenejší, vedia čo chcú a za akú cenu a jej zodpovedajúcu kvalitu to chcú. Cieľové miesto by teda malo byť jedným komplexným produktom, ktorý dokáže v čo najväčšej miere uspokojiť potreby väčšiny návštevníkov. Preto by sme navrhli zjednotenie sekundárnych ponúk celého regiónu Spiš do jednej internetovej stránky. Prostredníctvom nej by sme zabezpečili propagáciu regiónu Spiš online cestou a najmä zjednotili všetky doteraz existujúce web stránky. Pretože ich analýzou (s ktorou nám pomáhali naši nemeckí študenti a kolegovia) sme zistili, že sú neúplné, nepresné, dokonca nesprávne preložené, chýbajú potrebné informácie a pod. Naš potenciálny návštevník by na nej našiel všetko, čo potrebuje, od dopravných prostriedkov, cez možnosti ubytovania a stravovania až po mapy cyklotrás a turistických chodníkov, potrebné odkazy a pod.

Naším cieľom bolo zistiť poslanie a hlavnú činnosť nových oblastných organizácií, ktoré vznikli na území regiónu a to či sa navzájom nekopírujú, negatívne neovplyvňujú a neplytvajú tak prostriedkami. Podstatou Zákona o podpore cestovného ruchu je aby v danej lokalite dochádzalo reálne k zvyšovaniu počtu prenocovaní, predlžovaniu dĺžky pobytu, zvyšovaniu výdavkov návštevníkov a k zvyšovaniu príjmov z cestovného ruchu. Preto je dôležité vytvárať produkty a tak ich spájať do balíkov pre návštevníkov. Oslovovanie a získavanie potenciálnych partnerov do týchto balíkov je náročné a tak by tomu mali napomáhať aj OOCR Tatry - Spiš - Pieniny a OOCR Spiš. Na základe toho by sme navrhovali vytvorenie rôznych balíčkov pre rozdielne segmenty návštevníkov, ktoré by zahŕňali najmenej 3 dňové pobyty.

Trendy v cestovnom ruchu majú v dnešnej uponáhľanej dobe iné smerovanie ako doposiaľ. Do popredia sa dostáva dopyt po vidieckom cestovnom ruchu, spoznávaní prírody, jednoduchého dedinského života bez stresov a problémov. Mnohí návštevníci preferujú dobrodružný, športový a aktívny cestovný ruch, ale taktiež vykonávaný v prírode. V cestovnom ruchu prevažuje návrat k pôvodným hodnotám a prírode. Na uvedené faktory by mal byť kladený dôraz pri zostavovaní jednotlivých balíkov služieb. Na základe toho navrhujeme aby sa vytvorili podmienky pre vidiecky a ekologický cestovný ruch, ktorý má v regióne Spiš veľký potenciál a myslíme si, že by prilákal veľa turistov.

Veľmi významným faktorom je vytvorenie turistických kariet, ktoré by návštevníkov motivovali k návšteve miest, ktoré by ináč nenavštívili a to z dôvodu, že dané miesto nepokladajú za atraktívne. Taktiež tieto karty pomôžu aj jednotlivým podnikateľom profitovať zo vzájomnej spolupráce. Výhodou pre podnikateľov HoReCa bude lepšia propagácia prostredníctvom oficiálneho webového portálu cieľového miesta.

Významným pre rozvoj cestovného ruchu v regióne považujeme aj spoločnú propagáciu jedného regiónu pod spoločným logom a sloganom, ktoré by mohli následne byť prvkom alebo sublogom Slovenska. Bližšie naše návrhy rozoberáme v tretej kapitole práce s názvom Propagácia regiónu.

Navrhujeme tiež realizáciu projektov pre okresné mestá, ktoré by spájala nosná myšlienka projektu napr. gastronómia, putovné divadlá, náboženská tematika a pod.

Použitá literatúra

1. DVOŘÁKOVÁ, V. KOLLÁR, D. 2007. Kultúrne Krásky Slovenska - Najkrajšie mestá. Vydavateľstvo Dajama. 2007. 127 s. ISBN 978-80-89226-26-9.
2. <http://portal.statistics.sk>
3. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1360>
4. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=7073>
5. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=7073>
6. <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=7076>
7. http://www.firmy-kezmarok.sk/index.php/inzeraty?page=show_category&catid=1&text_search=&order=0&expand=0
8. <http://www.levoca.sk/kontakty.phtml?id5=11650>
9. <http://www.nsrv.sk/index.php?pl=18&article=34>
10. <http://www.po-kraj.sk/sk/fakty/zakladne-informacie/okresy/kezmarok/>
11. <http://www.spis.eu.sk/>
12. <http://www.spisskanovaves.korzar.sme.sk>
13. <http://www.telecom.gov.sk/>
14. <http://www.ubytujsa.sk>
15. JIROUŠEK, A. 2004. Slovensko. Vydavateľstvo NEOGRAFIE. 2004. 175 s. ISBN 80-88892-60-0.
16. LACIKA, J. 2008. 1000 Zaujímavostí Slovenska. Vydavateľstvo Ikar. 2008. 384 s. ISBN 978-80-551-1571-9.
17. Vlastné zdroje
18. www.kezmarok.sk
19. www.levoca.sk
20. www.malovanemapy.sk
21. www.muzeum.sk
22. www.regiontategy.sk/sk/aktuality
23. www.sacr.sk
24. www.slovakia.travel
25. www.spisskanovaves.eu

Príloha

Zoznam príloh

Príloha 1	Logo Spiš
Príloha 2	Obrázok 1 Okres Spišská Nová Ves (hlavné turistické atraktivity)
Príloha 3	Obrázok 2 Okres Levoča (hlavné turistické atraktivity)
Príloha 4	Obrázok 3 Kežmarok (hlavná turistické atraktivity)
Príloha 5	Tabuľka 1 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok
Príloha 6	Tabuľka 2 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok
Príloha 7	Tabuľka 3 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Gelnica
Príloha 8	Tabuľka 4 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Gelnica
Príloha 9	Tabuľka 5 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Levoča
Príloha 10	Tabuľka 6 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Levoča
Príloha 11	Tabuľka 7 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Spišská Nová Ves
Príloha 12	Tabuľka 8 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Spišská Nová Ves
Príloha 13	Tabuľka 9 Kritéria a web stránky regiónu Spiš
Príloha 14	Tabuľka 10 Kritéria a web stránky regiónu Spiš
Príloha 15	Tabuľka 11 Kritéria a web stránky regiónu Spiš
Príloha 16	Mapa OOCR v Tatranskom regióne
Príloha 17	Mapa MAS v SR

Logo Spiš

Obrázok 1 Okres Spišská Nová Ves (hlavné turistické atraktivity)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.malovanemapy.sk, 2013.

Obrázok 2 Okres Levoča (hlavné turistické atraktivity)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.malovanemapy.sk, 2013.

Obrázok 3 Kežmarok (hlavná turistické atraktivity)

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.malovanemapy.sk, 2013.

Tabuľka 1 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok

Rok	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok spolu	Stále	Príležitostné
2007	87	1 125	3 129	2 749	380
2008	-	-	-	-	-
2009	105	1 108	3 108	2 624	484
2010	104	1 086	3 081	2 628	453
2011	97	1 062	2 997	2 536	461

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 2 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Kežmarok

Rok	Počet návštevníkov	Počet prenocovaní	Priemerný počet prenocovaní	Tržby za ubytovanie (Sk tis./tis. €)	Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)
2007	52 916	147 745	2,8	86 189	583
2008	61 583	166 254	2,7	104 281	627
2009	44 493	116 128	2,6	2 599,998	22,39
2010	50 964	136 268	2,7	2 423,760	17,79
2011	55 103	154 968	2,8	3 040,687	19,62

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 3 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Gelnica

Rok	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok spolu	Stále	Príležitostné
2007	19	205	655	618	37
2008	19	196	605	568	37
2009	17	159	513	477	36
2010	14	104	344	332	12
2011	14	104	345	333	12

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 4 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Gelnica

Rok	Počet návštevníkov	Počet prenocovaní	Priemerný počet prenocovaní	Tržby za ubytovanie (Sk tis./tis. €)	Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)
2007	8 897	24 404	2,7	151,73	6,21
2008	7 935	19 671	2,5	165,47	8,4
2009	4 689	11 440	2,4	96,5	8,44
2010	1 508	4 198	2,8	25,8	6,16
2011	1 440	4 563	3,2	28	6,15

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 5 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Levoča

Rok	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok spolu	Stále	Príležitostné
2007	29	327	927	744	183
2008	31	292	838	689	149
2009	31	292	838	689	149
2010	28	279	771	652	119
2011	22	241	620	551	69

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 6 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Levoča

Rok	Počet návštevníkov	Počet prenocovaní	Priemerný počet prenocovaní	Tržby za ubytovanie (Sk tis./tis. €)	Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)
2007	16 818	35 816	2,1	19 186	536
2008	20 200	39 473	2,0	19 865	503
2009	13 437	28 387	2,1	502,031	17,69
2010	11 266	23 842	2,1	464,191	19,47
2011	10 772	19 668	1,8	378,440	19,24

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 7 Kapacity ubytovacích zariadení v okrese Spišská Nová Ves

Rok	Počet ubytovacích zariadení	Počet izieb	Počet lôžok spolu	Stále	Príležitostné
2007	85	1 001	2 349	744	183
2008	90	1 182	3 481	689	149
2009	86	1 120	3 340	2 989	351
2010	81	1 086	3 179	2 650	529
2011	78	1 021	3 012	2 654	358

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 8 Výkony ubytovacích zariadení v okrese Spišská Nová Ves

Rok	Počet návštevníkov	Počet prenocovaní	Priemerný počet prenocovaní	Tržby za ubytovanie (Sk tis./tis. €)	Priemerná cena za ubytovanie (Sk/ €)
2007	59 521	177 503	2,7	69 548	392
2008	72 537	192 381	2,7	80 481	418
2009	58 538	147 545	2,5	2 041,3	13,84
2010	51 062	125 092	2,4	1 931,6	15,44
2011	63 094	141 170	2,2	2 210,4	15,66

Zdroj: vlastné spracovanie na základe www.statistics.sk, 2013.

Tabuľka 9 Kritéria a web stránky regiónu Spiš

Kritéria / Web stránky		www.spis.eu.sk	www.spis.sk
Obsah	text	veľmi veľa textu	dobré a užitočné informácie
	obrázky	mnoho obrázkov	mnoho obrázkov
	audio	-	-
	video	zaujímavé	-
Dizajn	rozloženie stránky	-	nesymetrické
	farebné prevedenie	prispôsobené zelenej	žiadne
	logo/fotky	veľa fotiek, dobré prispôsobenie, jasná predstava o regióne	veľa fotiek ale nie na celom rozložení
	písmo	dobré čitateľné	dobré čitateľné
Preklad		niektoré časti sú len v slovenskom jazyku okrem tohto nedostatku - dobrý nemecký preklad	perfektné preloženie do nemeckého jazyka
Prehľadnosť / jasnosť		príliš veľa obsahu a obrázkov	nesymetrické, nejasné, mätúce
Navigácia		jednoduchá, ľahko sa dá dostať, tam kde sa návštevník chce dostať	jednoduchá navigácia a viacero užitočných odkazov
Predstavenie		nezaberie veľa času na načítanie	nezaberie veľa času na načítanie
Prístupnosť		jednoduchá prístupnosť	jednoduchá prístupnosť
Zdroje		staré, neoaktualizované, začiatky roku 2000	koniec 90-tych rokov
Niečo navyše		počasie, výmenné kurzy, facebook, odkazy, mapy	počasie, ceny
Hlavné		užitočné informácie ale nie je ich mnoho	mätúce a nejasné organizovanie, ale nápomocné informácie
Odporúčania		zredukovať informácie len na tie najdôležitejšie, aktualizovať rozloženie a source code	ponechať dobré informácie, aktualizovať web stránky a source code

Zdroj : vlastné spracovanie, 2013.

Tabuľka 10 Kritéria a web stránky regiónu Spiš			
Kritéria / Web stránky		www.slovakia.travel	www.de.levoca.sk
Obsah	text	dobrý prehľad	dobrý prehľad a historický prierez
	obrázky	mnoho obrázkov	žiadne obrázky okrem loga
	audio	-	-
	video	zaujímavé	žiadne
Dizajn	rozloženie stránky	usporiadané rozloženie stránok	usporiadané rozloženie stránok
	farebné prevedenie	bielo-modro-červené	červenasto-zelená
	logo/fotky	logo a fotky	logo a fotky
	písmo	dobré čitateľné	dobré čitateľné
Preklad		perfektné preloženie do nemeckého jazyka	perfektné preloženie do nemeckého jazyka
Prehľadnosť/jasnosť		príliš veľký obsah ale jasný prehľad	dobrá ponuka aj prehľad
Navigácia		jednoduchá	jednoduchá
Predstavenie		nezaberie veľa času na načítanie	nezaberie veľa času na načítanie
Prístupnosť		jednoduchá prístupnosť	jednoduchá prístupnosť
Zdroje		staré zdroje pre textové elementy	staršie
Niečo navyše		sociálne média, odkazy, sneh, nové udalosti	nič navyše
Hlavné		všeobecné informácie a súčasné novinky	všeobecné informácie o meste, ale nie je tam veľa odkazov na iné služby cestovného ruchu
Odporúčania		aktualizovať textové správy, prepracovať source code	nie je to primárny zdroj informácií pre turistov, ale skôr sekundárny zdroj informácií zameraných na históriu

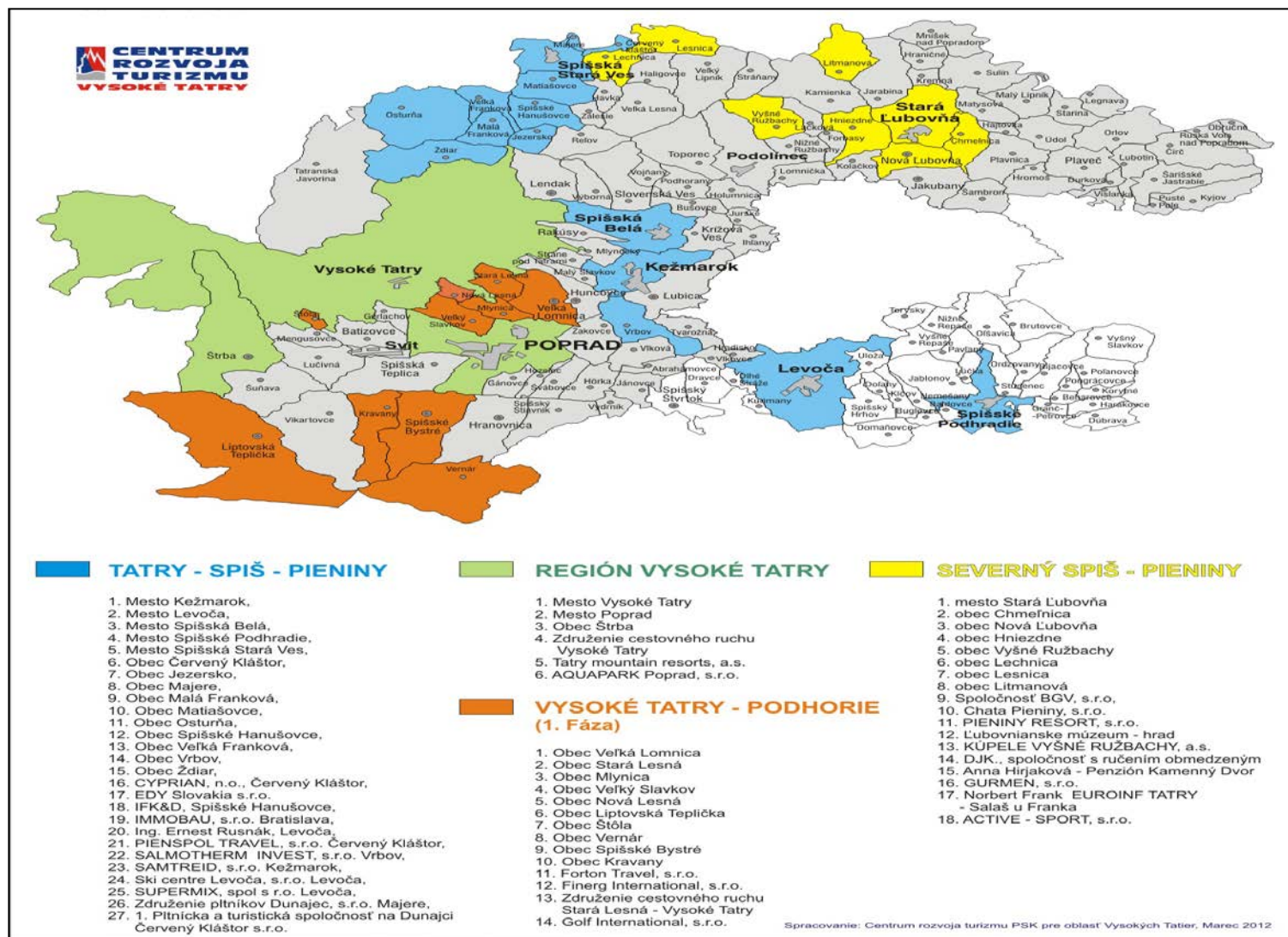
Zdroj : vlastné spracovanie, 2013.

Tabuľka 11 Kritéria a web stránky regiónu Spiš

Kritéria / Web stránky		www.spisskanovaves.eu	www.kezmarok.sk
Obsah	text	dobrá prehľad a veľa turistických informácií (napr. cena ap.)	hlavné turistické informácie rozdelené do rôznych kategórií, chýbajúce informácie (napr. cena ap.)
	obrázky	mnoho obrázkov	nie veľa obrázkov
	audio	-	-
	video	žiadne	zaujímavé
Dizajn	rozloženie stránky	usporiadané, jasné a dobré členenie	usporiadané
	farebné prevedenie	modré	modro-žltá
	logo/fotky	veľa fotiek pekne zapadajúcich k informáciám	logo a fotky
	písmo	dobré čitateľné	viac odkazov ako samotného textu
Preklad		všetko preložené do nemeckého jazyka ale s občasnými chybami	všetko nie je preložené do nemeckého jazyka, niekoľko prekladových chýb, mnoho odkazov,
Prehľadnosť/jasnosť		veľmi dobrá ponuka a prehľad	dobrá prehľad
Navigácia		jednoduchá	jednoduchá navigácia, mnoho užitočných linkov
Predstavenie		nezaberie veľa času na načítanie	nezaberie veľa času na načítanie
Prístupnosť		jednoduchá prístupnosť	jednoduchá prístupnosť
Zdroje		staršie	staré
Niečo navyše		rezervovanie ubytovania, mapy, galéria fotiek, panoramatický pohľad	odkazy nie len nadväzujúce na cestovný ruch ale aj kino, partnerské mestá, galéria fotiek, prehľad udalostí, brožúry ap.
Hlavné		pomocné informácie, jasne štrukturované, nič navyše	málo textových informácií, najmä odkazy, nie je všetko preložené a v preklade sú chyby
Odporúčania		aktualizovať source code a ponúknuť niečo navyše	zredukovať počet odkazov, len na tie užitočné, aktualizovať source code a ponúknuť viac textových informácií

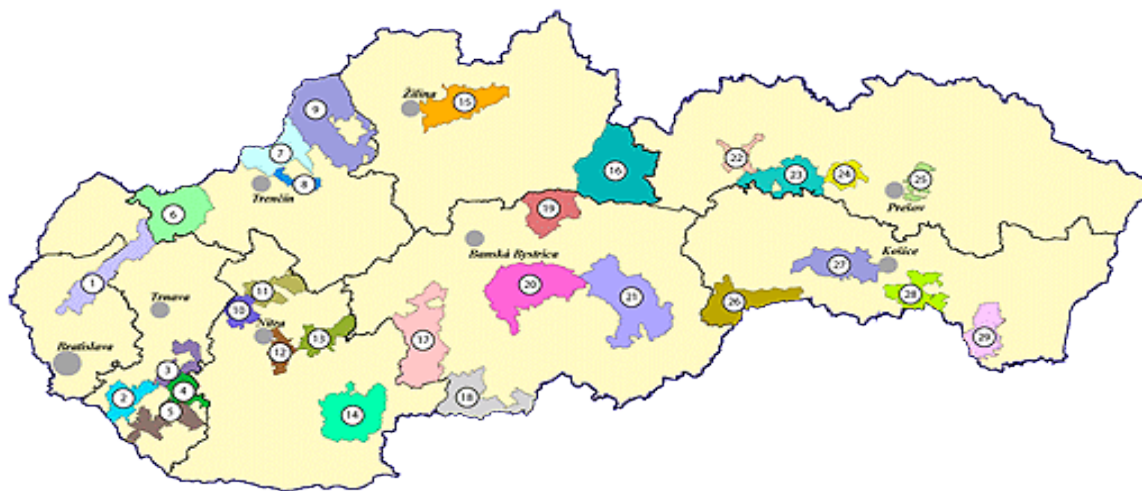
Zdroj : vlastné spracovanie, 2013.

Mapa 1 OOCR v Tatranskom regióne

Zdroj : Centrum rozvoja turizmu Vysoké Tatry, stav k 31.3.2012, 2013.

Mapa 2 MAS v SR

Zdroj : www.nsrv.sk, 2013.

1. Občianske združenie Podhoran	15. OZ "Partnerstvo pre MAS Terchovská dolina"
2. Agroprameň	16. MAS Horný Liptov
3. MAS Dudváh	17. Občianske združenie Zlatá cesta
4. MAS Stará Čierna voda	18. Partnerstvo Krtíšskeho Poiplia
5. MAS Vodný raj – Aquaparadiso – Víziparadicsom	19. Miestna akčná skupina Chopok juh
6. Kopaničiarsky región – miestna akčná skupina	20. Podpoľanie
7. Miestna akčná skupina Vršatec	21. Miestna akčná skupina MALOHONT
8. Miestna akčná skupina mikroregiónu Teplička	22. Občianske združenie pre rozvoj regiónu Spiš
9. Naše Považie	23. Občianske združenie MAS LEV, o.z.
10. OZ Mikroregión RADOŠINKA	24. Partnerstvo BACHUREŇ
11. Združenie mikroregiónu SVORNOST'	25. MAS ŠAFRÁN
12. Regionálne združenie Dolná Nitra o.z.	26. Občianske združenie KRAS
13. OZ pre rozvoj mikroregiónu „Požítavie – Širočina“	27. MAS RUDOHORIE, o.z.
14. Dolnohronské rozvojové partnerstvo	28. MAS HORNÁD-SLANSKÉ VRCHY, o.z.